

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 06, 2020

Nummer 6, 2020

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2020:410](#) 03-03-2020

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:1766](#) 25-02-2020

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:248](#) 18-02-2020

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:335](#) 18-02-2020

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:395](#) 06-02-2020

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:397](#) 06-02-2020

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:3759](#) 17-12-2019

Rechtbank

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:735](#) 06-02-2020

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2020:404](#) 30-01-2020

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2020:316](#) 28-01-2020

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2020:1065](#) 07-01-2020

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2019:6390](#) 16-10-2019

RECHTSPRAAK

Reprise op huwelijksgemeenschap? Voorhuwelijkse investering van schenkingen en erfenis onder uitsluitingsclausule.

Man en vrouw zijn in 2014 in algehele gemeenschap van goederen gehuwd (art. 1:94 oud BW). In 2010 heeft de vrouw van haar moeder schenkingen ontvangen ter waarde van 48.000 euro. Deze zijn gestort op een gezamenlijke bankrekening van de man en de vrouw. Hierop stond ook een bedrag van 40.000 euro dat de vrouw onder uitsluitingsclausule van haar vader had geërfd. Van dit totale banktegoed hebben de man en de vrouw in 2010 30.000 euro aangewend ter aflossing van de hypotheek op hun gezamenlijke woning

Bij echtscheiding beroept de vrouw zich op een vergoedingsrecht op de huwelijksgemeenschap, onder verwijzing naar HR 5 april 2019 (ECLI:NL:HR:2019:504, ERF 2019-0085). Volgens het hof kan niet worden uitgegaan van het bewijsvermoeden uit dat arrest, omdat het onder uitsluiting verkregen geld in dit geval voor het huwelijk is verkregen.

De vrouw kan niet aantonen dat de 30.000 euro geheel is betaald van de onder uitsluiting verkregen erfenis van haar vader. De man kan het tegendeel evenmin bewijzen. Het hof rekent de betaling toe naar rato van de verhouding tussen de erfenis en de schenkingen en komt zo tot een vergoedingsrecht van de vrouw van 14.000 euro.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 25-02-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:1766

Zaaknummer: 200.240.987/01 en 200.243.817/01

Rechters: I.M. Dölle, B.J.H. Hofstee en J.G. Knot

Wetsartikelen: 1:94 BW

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Zorgvuldige notaris-vereffenaar valt niets te verwijten.

Vader overlijdt in 2014. Hij laat kinderen uit twee huwelijken als erfgenamen achter. Een dochter (B) overlijdt in 2016, met achterlating van een minderjarige zoon (D). Zoon C wordt voogd over D.

Dochter X klaagt dat de notaris, die tot vereffenaar is benoemd, de nalatenschap van vader onzorgvuldig heeft afgewikkeld, onder meer door geen oog te hebben voor de tegenstrijdige belangen van C sinds het overlijden van zuster B. Het hof is van oordeel dat de notaris juist zeer zorgvuldig heeft gehandeld.

Zo heeft de notaris de dubbelrol van C – als erfgenaam en voogd van kleinkind D – gesignaleerd en voorgesteld om een bijzondere curator voor D te benoemen. De erfgenamen vonden dat vooralsnog niet nodig.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 18-02-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:335

Zaaknummer: 200.255.517/01 NOT

Rechters: A.D.R.M. Boumans, G.C.C. Lewin en B.J.M. Gehlen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kwijtschelding kwalificeert als belastbare schenking.

Een in Polen woonachtig echtpaar ontvang in 2014 een lening van een in Nederland gevestigde stichting, die in datzelfde jaar wordt kwijtgescholden. In geschil is of de kwijtschelding is belast met schenkbelasting. Volgens het hof is dat het geval. De kwijtschelding voldoet aan de voorwaarden voor een belaste schenking (art. 1 lid 7 SW 1956, art. 7:186 lid 2 BW).

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 06-02-2020

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2020:397

Zaaknummer: 19/00261

Rechters: A.J. Kromhout, B.F.A. van Huijgevoort en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen: 1 SW 1956 en 7:186 BW

RECHTSPRAAK

Schenking van tante. Hof wijst beroep op ouder-kind-tarief af.

X heeft in 2016 van haar tante door kwijtschelding 100.000 euro geschonken gekregen. X doet, mede voor wat betreft de door haar gemaakte advocaatkosten, beroep op de schenkingsvrijstelling van artikel 32 onder 8 SW 1956. Het hof wijst dit af. X bezit 20.000 euro in de vorm van overwaarde in haar woning. Na verkoop kan zij daarvan de advocaatkosten betalen.

Voorts verlangt X toepassing van het ouder-kind-tarief (art. 24 lid 1 SW 1956). Volgens X is de tariefgroepindeling, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen schenkingen aan kinderen en niet-kinderen, in strijd met artikel 14 EVRM. Ook in de laatste situatie kan een zorgrelatie bestaan, aldus X. Onder verwijzing naar ECLI:NL:HR:2007:AX1715 en ECLI:NL:HR:2010:BO0407 oordeelt het hof dat artikel 24 SW 1956 niet in strijd is met het gelijkheidsbeginsel.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 06-02-2020

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2020:395

Zaaknummer: 19/00243

Rechters: A.J. Kromhout, B.F.A. van Huijgevoort en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen: 24 SW 1956, 32 SW 1956 en 14 EVRM

RECHTSPRAAK

Recht op informatie. Ontervde legitimaris hoeft geen genoeg te nemen met onder ede bevestigde boedelbeschrijving.

Vader heeft zoon Y tot enig erfgenaam benoemd. Zoon is X onterfd en beroept zich op zijn legitieme portie. Volgens de notariële boedelbeschrijving van Y is de nalatenschap ruim 1,2 miljoen euro negatief. De nalatenschap wordt wettelijk vereffend door Y. X vertrouwt de boedelbeschrijving niet en verlangt inzage in vaders administratie.

Volgens de kantonrechter kan X inzage verlangen op basis van artikel 4:78 lid 1 BW. De wettelijke vereffening staat hier niet aan in de weg. Mede gelet op artikel 4:78 lid 2 BW, acht de kantonrechter zich bevoegd om te oordelen over de aanspraak van X op basis van artikel 4:78 lid 1 BW. Overigens zou de kantonrechter ook op basis van artikel 4:210 BW Y de aanwijzing kunnen geven om X inzage te geven.

Artikel 4:78 BW strekt ertoe de legitimaris die geen erfgenaam is een reëel en effectief vorderingsrecht te verschaffen. Zijn vordering moet objectief kunnen worden vastgesteld. De legitimaris hoeft geen genoeg te nemen met een boedelbeschrijving van de erfgenaam, zelfs niet als deze onder ede is bevestigd zoals in dit geval. De legitimaris heeft daarom recht en belang, net als de legitimaris/erfgenaam, om zelf te beschikken over de nodige gegevens voor de berekening van zijn legitimaire vordering.

X moet op zijn beurt, op grond van artikel 6:2 BW, opgave doen van de giften die hij van vader heeft ontvangen (art. 4:70 BW).

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 07-01-2020

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2020:1065

Zaaknummer: 7956234 EJ VERZ 19 – 267

Rechters: C.H. de Haan

Wetsartikelen: 4:78 BW, 4:210 BW en 6:2 BW

RECHTSPRAAK

Liechtensteinse familiestichting. Overboekingen ter uitvoering stichtingsreglement geen belaste schenking.

Vader is in 1995 overleden. Hij heeft tijdens leven geld ingebracht in een Liechtensteinse stichting (Stiftung). Kort voor zijn overlijden hebben vader en zijn echtgenote (moeder) hun huwelijkse voorwaarden opgeheven.

Na vaders overlijden zijn moeder en de vier kinderen de begunstigden van het stichtingsvermogen. Moeder heeft vervolgens gezorgd voor de opening van subrekeningen voor de kinderen en overboeking van gelden van de stichting naar deze rekeningen, overeenkomend met de waarde van hun begunstiging. Na een inkeerprocedure ten aanzien van de inkomstenbelasting is thans in geschil of moeder door die overboekingen schenkingen heeft gedaan aan de kinderen.

Volgens de rechtbank is dat niet het geval. Moeder voerde een verplichting uit op grond van het reglement van de stichting, zodat geen sprake was van vrijgevigheid. In het midden kan blijven of moeder bij de opheffing van de huwelijkse voorwaarden (feitelijk) gerechtigd is geworden tot het stichtingsvermogen.

Zie in dezelfde zin ECLI:NL:RBGEL:2020:734, ERF 2020-0047.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 06-02-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:735

Zaaknummer: AWB - 18 _ 2886

Rechters: J.J. Westerbaan en A.P. Vaatstra

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenaam aanvaardt zuiver door selectieve betaling van schulden zonder acute noodzaak.

Moeder heeft haar dochter onterfd. Een zoon is enig erfgenaam. Volgens de rechtbank heeft hij zich ondubbelzinnig en zonder voorbehoud als zuiver aanvaard hebbende erfgenaam gedragen voordat hij de nalatenschap formeel verwierp (art. 4:192 BW). Hierdoor heeft de dochter voor haar vordering op moeder wegens wanprestatie ook verhaal op het overige vermogen van de zoon (art. 4:184 lid 2 BW).

De zoon heeft vanaf de bankrekening van moeder selectief schulden van de nalatenschap betaald, zonder dat daar een acute noodzaak voor was. Verder heeft hij – zonder executeur te zijn – met betrekking tot de uitvaart kosten voldaan, die niet als redelijke kosten ten behoeve van een passende uitvaart kunnen worden aangemerkt. Ook heeft de zoon vanaf de bankrekening van moeder een privéschuld voldaan.

De dochter verlangt op grond van artikel 843a Rv (exhibitieplicht) openheid van zaken over een vermeende buitenlandse bankrekening van moeder. Volgens de rechtbank is dit artikel niet van toepassing als een partij verhaalsmogelijkheden inzichtelijk wil krijgen, zoals de dochter in dit geval.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 16-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2019:6390

Zaaknummer: C-01-339302 - HA ZA 18-694

Rechters: N.W.A. Stegeman-Kragting, A.E.M. Effting-Zeguers en G.H. Beens

Wetsartikelen: 4:182 BW, 4:192 BW en 843a Rv

RECHTSPRAAK

Opeisbare OBV-vordering en legitieme. Betalingsonmacht. Hof wijst beroep op onaanvaardbaarheidsexceptie af.

Moeder overlijdt in 2007. In haar testament heeft zij een ouderlijke boedelverdeling opgenomen (art. 4:1167 oud BW). Hierdoor krijgt vader schulden wegens overbedeling aan zijn kinderen. Vader overlijdt in 2017 en heeft dochter X onterfd. Voor dat deel heeft hij de kinderen van X tot erfgenamen benoemd. De erfgenamen van vader hebben zijn nalatenschap zuiver aanvaard.

X vordert van de erfgenamen van vader aflossing van haar opeisbaar geworden onderbedelingsvordering en betaling van haar legitieme portie in vaders nalatenschap. De erfgenamen kampen met een liquiditeitsprobleem. Een deel van vaders gelden zit vast in een door vader aan derden verstrekte geldlening, die pas in 2031 opeisbaar is. Overigens beschikken de erfgenamen ook niet over voldoende liquide middelen.

Volgens de rechtbank was het toewijzen van de vorderingen van X in dit geval naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar (ECLI:NL:RBROT:2019:1767, ERF 2019-0081). Het hof vernietigt dit oordeel nu.

De erfgenamen hebben de nalatenschap zuiver aanvaard, terwijl zij bekend waren, althans – gelet op betrokkenheid van een notaris – geacht kunnen worden bekend te zijn met de (opeisbaarheid van de) vorderingen van X en de geldlening.

Mede gelet op de restrictieve toepassing van de redelijkheid en billijkheid is het hof van oordeel dat de vorderingen van X niet kunnen worden afgewezen met een beroep op de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid, ook al beschikken de erfgenamen over onvoldoende liquide middelen.

Volgens het hof zijn de erfgenamen niet hoofdelijk maar naar evenredigheid van hun erfdelen aansprakelijk voor beide (deelbare) schulden aan X (art. 4:182 lid 2 BW).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 03-03-2020

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2020:410

Zaaknummer: 200.257.709/01

Rechters: F. Ibili, C.M. Warnaar en O.I.M. Ydema

Wetsartikelen: 4:184 lid 2 sub a BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit en voortzettingsvereiste. Tijdelijke verhuur onderneming is geen overdracht.

Vader heeft in 2014 alle aandelen in zijn holdingvennootschap geschonken aan zijn zoon, met toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR, art. 35b e.v. SW 1956). Via de holding werd toen een benzineservicestation uitgeoefend. In 2015 heeft een (klein)dochtervennootschap deze onderneming tijdelijk verhuurd aan een derde. De vraag rijst of door de verhuur nog aan het voortzettingsvereiste van artikel 35e lid 1 onder c ten derde SW 1956 wordt voldaan. De rechtbank antwoordt bevestigend.

Er is sprake van voortgezet ondernemerschap in de zin van de inkomstenbelasting. Volgens de rechtbank behelst de tijdelijke verhuur geen overdracht van de onderneming in de zin van de BOR en past dit binnen de ratio van de regeling. De zoon heeft geen liquiditeiten gerealiseerd waarmee hij de schenkbelasting kan voldoen. Verhuur was de enige mogelijkheid om de onderneming en werkgelegenheid te behouden.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 28-01-2020

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2020:316

Zaaknummer: AWB - 18 _ 73

Rechters: C.A.F.M. Stassen, M.M. Dondorp-Loopstra en I.J.F.A. van Vijfeijken

Wetsartikelen: 35b SW 1956 en 35e SW 1956

RECHTSPRAAK

Ouderlijke boedelverdeling met wederzijdse informatieverplichting.

Vaders nalatenschap is vererfd naar zijn echtgenote en dochter volgens zijn (horizontale) ouderlijke boedelverdelingstestament (OBV, art. 4:1167 oud BW). Moeder is of was executeur. Vader heeft in zijn testament de erfgenamen de last en verplichting opgelegd om de nalatenschap notarieel te beschrijven, de toegedeelde goederen te specificeren en de onderbedelingsvordering van de dochter te berekenen. De rechtbank heeft in eerste instantie moeder veroordeeld om de dochter financiële bescheiden te verstrekken, met toepassing van een dwangsom.

Het hof vernietigt deze veroordeling. Het gaat om een wederzijdse verplichting om elkaar als erfgenamen te informeren. Of artikel 4:16 BW ook op de OBV van toepassing is, kan daarmee in het midden blijven. Moeder kan alleen de gegevens verstrekken waarover zij de beschikking heeft of redelijkerwijze kan verkrijgen. In zoverre is sprake van een inspanningsverplichting en geen resultaatsverplichting. Volgens het hof is de dochter als erfgenaam in de gelegenheid om, met een verklaring van erfrecht, de door haar gevorderde informatie zelf in te winnen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 17-12-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:3759

Zaaknummer: 200.244.288/01

Rechters: A.N. Labohm, S.H.M. van der Heiden en F. Ibili

Wetsartikelen: 4:16 BW en 4:1167 oud BW

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Wilsbekwaamheid testateur. Notaris onvoldoende oog voor mogelijke beïnvloeding.

Moeder heeft in 2009 haar dochter onterfd en haar zoon tot executeur benoemd. Zij heeft toen ook een algemene volmacht aan de zoon verleend. De dochter klaagt dat de notaris onvoldoende zorgvuldig is geweest bij de beoordeling van moeders wilsbekwaamheid (art. 4:55 BW).

Het hof stelt weliswaar voorop dat het in eerste instantie aankomt op de eigen waarneming van de notaris en dat het Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid hierbij (slechts) een handreiking is, maar concludeert dat de notaris hier alerter had moeten zijn op de mogelijke beïnvloeding van de zoon. Van hem kwam het initiatief en een concreet voorstel tot wijziging. De notaris kende de zoon in privé en wist dat moeder niet zelf het beheer van haar administratie voerde. Het testament is onmiddellijk (zonder medische noodzaak), na een enkele (uitgebreide) bespreking, zonder getuigen gepaseerd. Volgens het hof vergde de zorgvuldigheid dat de notaris na de bespreking moeder de gelegenheid had moeten geven om een en ander te laten bezinken. In gevallen als deze kan het bovendien geraden zijn het testament te passeren in aanwezigheid van getuigen.

Het hof ziet aanleiding voor een berisping. Wilscontrole betreft een wezenlijk onderdeel van de taak en verantwoordelijkheid van de notaris.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 18-02-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:248

Zaaknummer: 200.256.120/01 NOT

Rechters: A.D.R.M. Boumans, G.C.C. Lewin en B.J.M. Gehlen

Wetsartikelen: 4:55 BW

RECHTSPRAAK

Schenking vanuit huwelijksgemeenschap binnen 180 dagen voor overlijden voor de helft fictief belast.

Moeder overlijdt in 2016. Zij was in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met vader. Vader heeft in 2015 vanuit zijn bv geschonken aan hun twee kinderen. De inspecteur betreft na moeders overlijden de helft van vaders giften in de erfbelasting op grond van artikel 12 SW 1956. Volgens de kinderen ten onrechte, omdat volgens hen de formele tenaamstelling van de giften doorslaggevend is. Zij wijzen op civiele jurisprudentie in deze zin.

De rechtbank is het eens met de inspecteur. De aandelen maakten onderdeel uit van de huwelijksgemeenschap, die is verarmd door de betalingen. Vader heeft namens de huwelijksgemeenschap gehandeld. Nu vader uit vrijgevigheid heeft gehandeld, wordt daarmee de bevoordelingsbedoeling ook bij moeder geacht aanwezig te zijn, ook als zij niet op de hoogte zou zijn geweest van de gift. Verwijzing naar de civiele jurisprudentie helpt de kinderen niet. Dat betrof de legitieme portie, dat is een andere aangelegenheid dan de onderhavige. Daarbij komt dat de werking van artikel 12 SW 1956 niet tot zijn recht zou komen wanneer wordt uitgegaan van de visie van de kinderen, adus de rechtbank.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 30-01-2020

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2020:404

Zaaknummer: AWB - 17 _ 3689 en 17_3690

Rechters: C.A.F.M. Stassen, M.M. Dondorp-Loopstra en I.J.F.A. van Vijfeijken

Wetsartikelen: 12 SW 1956